

เอกสารสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ๒๕๖๑

: การวิจัยรับใช้ชุมชน สร้างสังคมฐานความรู้

สาขาวิชาการจัดการ กลุ่ม ๑

วันศุกร์ที่ ๒๐ กรกฏาคม ๒๕๖๑

ณ ห้องประชุมเฉลิมพระเกียรติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๐๔๘๙-๒๕๙๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
๗๐ ปี แห่งความภาคภูมิ

ISBN 978-616-7929-02-6

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

ผศ.ดร.ยุวลักษณ์	เวชวิทยาลัง
รศ.ดร.พยอม	วงศ์สารศรี
รศ.ศิริจันทร์	ศิริปทุมานันท์
รศ.วรารัตน์	เขียวไพรี
ผศ.ดร.ธีรวัฒน์	ไชยชนะ
ผศ.ดร.พัชราภา	เอื้อมรวนิช
ผศ.ดร.ภัทรَا	สุขสุคนธ์
ผศ.วัฒนชัย	ชุมาก
ผศ.รัชกร	วงศ์คำชัย
ดร.พรศิริ	ก่องนวล
ดร.จิระพงษ์	เรืองกุณ
ดร.อารยา	เกียรติก้อง
ดร.นพวรรณ	วิเศษสินธุ์
ดร.กีรติ	สุ่นเสิทธี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่และความตั้งใจในการบอกต่อการใช้งานเทคโนโลยี

Factors Affecting Acceptance of Mobile Payment System and Intention to Recommend Technology

ธัญญา โชตนา เชาวพัฒน์¹ และ ชาดาอิเบศร์ พุทธงค์²

Thanya Chotchaowaphat¹ and Thadathibesra Phuthong²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1) ปัจจัยด้านความสามารถทำงานร่วมกันได้ ความมีนวัตกรรม ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยาຍาม อิทธิพลทางสังคม เสื่อแน่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความพื้นฐานแรงจูงใจด้านความบันเทิง มูลค่าของราคา และการรับรู้ถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ 2) ปัจจัยด้านความตั้งใจในการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการบอกต่อการใช้งานเทคโนโลยี พัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยโดยการนำทฤษฎีการแพร่กระจายของนวัตกรรม มาพนวกกับแบบจำลองส่วนขยายของทฤษฎีรวมการยอมรับการใช้เทคโนโลยี ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยาຍาม อิทธิพลทางสังคม เสื่อแน่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความพื้นฐาน แรงจูงใจด้านความบันเทิง มูลค่าของราคา ความมีนวัตกรรม ความสามารถทำงานร่วมกันได้ การรับรู้ถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยี ความตั้งใจในการยอมรับ และความตั้งใจในการบอกต่อการใช้งานเทคโนโลยี โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการใช้บริการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ จำนวน 172 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์และแบบเอกสาร โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบส�วด ทดสอบความเที่ยงของแต่ละตัวแปรด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟารอนแบค นำผลมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติต่าง ๆ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์สมการลดด้อยอย่างง่าย และการวิเคราะห์สมการลดด้อยพหุคุณ

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ รองลงมาคือ ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ เสื่อแน่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความพื้นฐาน และการรับรู้ถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจัยด้านความตั้งใจในการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการบอกต่อการใช้งานเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การบริการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่, ระบบการชำระเงิน, ความตั้งใจในการยอมรับ, ความตั้งใจในการบอกต่อการใช้งานเทคโนโลยี

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์, สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The main purposes of this study were to investigate 1) factors in the compatibility, innovativeness, performance expectancy, effort expectancy, social influence, facilitating conditions, hedonic motivation, price value, and perception of technology security that affecting the acceptance of mobile payment system and 2) the acceptance of mobile payment system that affecting the intention to recommend technology. A research framework was developed by integrated the Diffusion of Innovation (DOI) Theory to the Unified Theory of Acceptance, and Use of Technology (UTAUT2) which included the performance expectancy, effort expectancy, social influence, facilitating conditions, hedonic motivation, price value, innovativeness, compatibility, perception of technology security, acceptance of mobile payment system and intention to recommend technology. The sample used in this research was 172 people who used service of the mobile payment system. Online and paper questionnaires were administrated by convenience sampling. And data were collected to test the reliability of each variable with coefficient alpha. The data were analyzed through statistic methods such as frequency, percentage and the hypothesis were tested by using the simple regression analysis and multiple regression analysis.

Results showed that the factors that were most significant positive impact on acceptance of mobile payment system were compatibility, performance expectancy, facilitating conditions and perception of technology security ($p < 0.05$), respectively. Perception of technology security has significant positive impact on the intention to recommend technology factor ($p < 0.05$).

Keywords: mobile payment service, payment system, intention to adopt, intention to recommend technology

ความเป็นมาและความสำคัญของปัจจัย

ในโลก ณ ปัจจุบันนี้ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากเนื่องจากประเทศไทยก้าวเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 เป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยโดยภาพรวมมีการขยายตัวมากขึ้นเรื่อยๆ ผลจากการสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2560) พบว่าในการตอบแบบสำรวจจากประชาชนรวม 25,101 คน ในช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม 2560 คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยต่อวันอยู่ที่ 6 ชม. 24 นาที ต่อวัน ซึ่งซึ่งให้เห็นว่าคนไทยมีไลฟ์สไตล์ดิจิทัลมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเปลี่ยนวิธีทำกิจกรรมต่างๆ ที่เคยทำในแบบอффไลน์มาเป็นออนไลน์ นอกจากนี้ยังพบอีกว่าพฤติกรรมการซื้อสินค้าและใช้บริการทางออนไลน์ของคนไทย ผู้บริโภคตัดสินใจเข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ขายของออนไลน์จากโฆษณาและสื่อออนไลน์ต่างๆ มากที่สุด คิดเป็น 55.9% จึงทำให้การซื้อสินค้าและการใช้บริการทางออนไลน์เข้มข้นอยู่อันดับที่ 5 ของกิจกรรมยอดฮิตทั้งหมด (สร้างคนไทย วายุภาค, 2560) ซึ่งซึ่งให้เห็นถึงพฤติกรรมการซื้อสินค้าและการใช้บริการทางออนไลน์มากขึ้นทำให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องการเงินจำเป็นต้องพัฒนาการบริการในรูปแบบใหม่ ที่สามารถทำธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่

หรือที่เรียกว่า Mobile Financial Service (MFS) อาทิเช่น การโอนเงินหรือชำระค่าสินค้าผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ จากการสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่าการทำธุรกรรมชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ในปี 2559 มีธุรกรรมเพิ่มขึ้นจาก 584.99 ล้านรายการ เป็น 1228.27 ล้านรายการ ซึ่งเป็นจำนวนตัวเลขที่เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก

จากที่ได้กล่าวมาเบื้องต้นเห็นได้ว่า การทำธุรกรรมระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Payment) เดิบโตอย่างต่อเนื่องและเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงถือว่าเป็นตัวกลางที่มีบทบาทสำคัญมากในการทำธุรกรรมการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกและความสะดวกความง่ายให้แก่ลูกค้าสมาชิก ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและน่าสนใจใน การศึกษาถึงผลกระทบของคุณลักษณะของนวัตกรรมและการรับรู้ถึงความปลอดภัยต่อการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ และความตั้งใจในการบอกร่องกอกต่อการใช้งานเทคโนโลยี เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะระบบ การชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้มีความเหมาะสมต่อการใช้งานและเกิดความตั้งใจในการบอกร่องกอกต่อการใช้งานเทคโนโลยี จนทำให้ลูกค้าสมาชิกนั้นเกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจ ตัดสินใจที่จะใช้เทคโนโลยีหรือเกิดความตั้งใจในการบอกร่องกอกต่อการใช้งานเทคโนโลยีกันดูอีกครั้ง

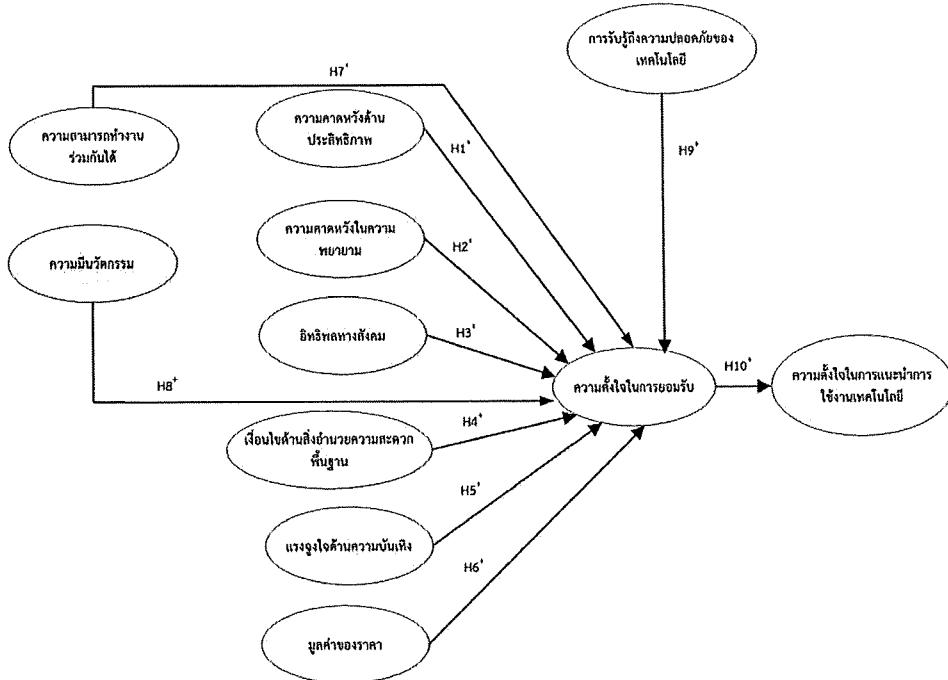
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านความสามารถทำงานร่วมกันได้ ความมีนวัตกรรม ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม เชื่อในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน แรงจูงใจด้านความบันเทิง มูลค่าของราคา และการรับรู้ถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่

2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านความตั้งใจในการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการบอกร่องกอกต่อการใช้งานเทคโนโลยี

สมมุติฐานของการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของคุณลักษณะของนวัตกรรมและการรับรู้ถึงความปลอดภัยต่อการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ และความตั้งใจในการบอกร่องกอกต่อการใช้งานเทคโนโลยีโดยผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการแพร่กระจายของนวัตกรรม (Diffusion of Innovation Theory: DOI) ผนวกกับแบบจำลองส่วนขยายของทฤษฎีรวมการยอมรับการใช้เทคโนโลยี (Modified Unified Theory of Acceptance and Use of Technology: UTAU2) ประกอบด้วยปัจจัยด้านความสามารถทำงานร่วมกันได้ ความมีนวัตกรรม ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม เชื่อในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน แรงจูงใจด้านความบันเทิง มูลค่าของราคา การรับรู้ถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยี ความตั้งใจในการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ และ ความตั้งใจในการบอกร่องกอกต่อการใช้งานเทคโนโลยี จากการบททวนวรรณกรรม สามารถนำมาสร้างกรอบงานวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการอภิปรายข้างต้น สามารถนำมาสร้างสมมุติฐานงานวิจัยได้ดังแสดงในตารางที่ 1
ตารางที่ 1 สมมุติฐานงานวิจัย

สมมุติฐาน	รายละเอียด
H1	ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ
H2	ความคาดหวังในความพยายามเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ
H3	อิทธิพลทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ
H4	เงื่อนไขด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ
H5	แรงจูงใจด้านความบันเทิงเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ
H6	มูลค่าของราคาเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ
H7	ความสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ
H8	ความมีวัตกรรมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ
H9	การรับรู้ถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ
H10	ความตั้งใจในการยอมรับเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการบอกต่อการใช้งานเทคโนโลยี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ในเรื่องการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่และความตั้งใจในการบอกร่องไว้ใช้งานเทคโนโลยี โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตทั่วไปที่มีประสบการณ์ในการใช้ระบบบริการการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่

2. กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้โปรแกรม G*Power (Version 3) (Faul et al, 2007) เป็นเครื่องมือในการคำนวณ ด้วยระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และระดับความคลาดเคลื่อน 5% ขนาดของอิทธิพล 0.5 แบบ Correlation: Point Biserial model จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีขนาดเท่ากับ 172 คน

G*Power เป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่ดีมากและสมบูรณ์ ที่สร้างจากสูตรของ Cohen (1988) และผ่านการตรวจสอบ/รับรองคุณภาพโดยนักวิจัยหลายคน สมควรที่นักวิจัยไทยได้เรียนรู้และใช้ประโยชน์เพื่อให้ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างให้ถูกต้องสมบูรณ์และทันสมัยเหมาะสมกับการเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับสากล (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

จากวัตถุประสงค์ของที่ 1 ตัวแปรอิสระได้แก่ ความสามารถทำงานร่วมกันได้ ความมีนวัตกรรม ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม เงื่อนไขด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน แรงจูงใจ ด้านความบันเทิง มูลค่าของราคา และการรับรู้ถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยีที่ ตัวแปรตาม ได้แก่ ความตั้งใจในการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ตัวแปรอิสระได้แก่ ความตั้งใจในการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ตัวแปรตามได้แก่ ความตั้งใจในการบอกร่องไว้ใช้งานเทคโนโลยี

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเอกสารและแบบออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามประกอบด้วยชุดคำถาม 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่และความตั้งใจในการบอกร่องไว้ใช้งานเทคโนโลยี จำนวน 34 ข้อคำถาม ส่วนที่ 2 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมาตราวัดที่ใช้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้คือ มาตราวัด 5 ระดับ

การวิจัยมีการทดสอบเครื่องมือ โดยทดสอบความเหมาะสม (Pre-Test) ของแบบสอบถามงานวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อประเมินถึงความเข้าใจและความง่ายของคำถาม หลังจากปรับปรุงแบบสอบถามแล้ว ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณา ความตรงเชิงเนื้อหา พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อมากกว่า 0.67 และในแต่ละตัวแปรมากกว่า 0.89 และทำการเก็บข้อมูลเพื่อทดสอบความเหมาะสมเบื้องต้น (Pilot Test) กับกลุ่มตัวอย่างอีก 40 คน โดยการทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟารอนแบค พบร่วมค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.699 - 0.913 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อถือได้สำหรับงานวิจัยแบบ Basic research (Hair et al., 1998)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้จะทำการเก็บตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้ระบบบริการการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยใช้แบบสอบถามเอกสารและออนไลน์ในการเก็บข้อมูล โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มจากนั้นดำเนินการแจกแบบสอบถามเอกสาร และส่งแบบสอบถามonlineผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และชุมชนเครือข่ายสังคมโซเชียล เป็นต้น โดยทำการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2561

วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

งานวิจัยนี้หลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จะทำการตรวจสอบเพื่อให้คะแนนและทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าสถิติและวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของ cronbach's alpha เพื่อทดสอบความเที่ยงของแต่ละตัวแปร

2. การทดสอบสมมุติฐานด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรตัว 1 ตัวแปร และตัวแปรตาม 1 ตัวแปร สมการถดถอยพหุคุณ (Multiple Regression) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีหลายๆ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม 1 ตัวแปร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับร้อยละ 95 ($\alpha = .05$) เป็นเกณฑ์ในการยอมรับหรือปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย

3. การวิเคราะห์สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง เช่น การคำนวณจำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ย

สรุปผล

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่และความตั้งใจในการบอกต่อการใช้งานเทคโนโลยี ปัจจัยที่ศึกษาประกอบด้วย ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม เนื่องจากด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน แรงจูงใจด้านความบันเทิง มูลค่าของราคา ความมีนวัตกรรม ความสามารถทำงานร่วมกันได้ การรับรู้ถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยี ความตั้งใจในการยอมรับ และ ความตั้งใจในการบอกต่อการใช้งานเทคโนโลยี เพื่อต้องการทราบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการยอมรับและนำไปสู่การบอกต่อการใช้งานเทคโนโลยี

การทดสอบข้อทฤษฎีเบื้องต้นทางสถิติ

ข้อมูลที่จัดเก็บจากกลุ่มตัวอย่างถูก拿来ไปทดสอบข้อมูลขาดหาย (Missing data) และข้อมูลสุดโต่ง (Outliers) นอกจากนี้ยังทดสอบว่าข้อมูลมีการกระจายแบบปกติ (Normal) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linearity) มีภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) และมีภาวะร่วมเส้นตรง (Singularity) หรือไม่ ผลการทดสอบพบว่าข้อมูลไม่มีปัญหาด้านข้อมูลขาดหาย ข้อมูลสุดโต่ง และข้อมูลมีการกระจายเป็นแบบปกติ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงและไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ และภาวะร่วมเส้นตรง ดังกล่าว

ลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง คิดเป็นร้อยละ 67.2 ช่วงอายุ 21-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดที่ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 65 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ นักเรียน นิสิตและนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 65 มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนในช่วงน้อยกว่า 10,000 บาทเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 47.5

และส่วนใหญ่เคยใช้บริการระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่มากกว่า 10 ครั้ง ในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 53.7

การทดสอบสมมุติฐาน

การทดสอบสมมุติฐานการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple regression) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณ (Multiple regression) โดยใช้ค่า p-value ที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05 เป็นตัวกำหนดนัยสำคัญทางสถิติ ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า ยืนยันสมมุติฐานที่ 1 สมมุติฐานที่ 4 สมมุติฐานที่ 7 สมมุติฐานที่ 9 สมมุติฐานที่ 10 ด้วยค่า p-value ที่น้อยกว่า 0.05 อีกทั้งค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อน (Residual Mean) ล้วนเป็น 0 คือ ค่าความคลาดเคลื่อนนั้นคงที่ ซึ่งจะไม่เกิด Heteroscedasticity และไม่มีความสัมพันธ์ร่วมเชิงพหุเส้น (Multicollinearity) ด้วยค่า Tolerance ที่เข้าใกล้ 1 และค่า VIF ไม่เข้าใกล้ 10 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบของ 10 สมมุติฐาน

สมมุติฐาน	p-value	Beta	R ²	Tolerance	VIF	Residual Mean
1. ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ	0.018*	0.177	0.823	0.562	1.780	0.000
2. ความคาดหวังในความพยายามเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ	0.364	0.073	0.823	0.360	2.779	0.000
3. อิทธิพลทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ	0.234	0.076	0.823	0.527	1.899	0.000
4. เงื่อนไขด้านสิ่งอำนวยความสะดวกความสะดวก พื้นฐานเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ	0.026*	0.138	0.823	0.455	2.198	0.000
5. แรงจูงใจด้านความบันเทิงเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ	0.534	0.036	0.823	0.417	2.399	0.000
6. มูลค่าของราคาเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ	0.066	-0.109	0.823	0.414	2.417	0.000
7. ความสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ	0.000*	0.362	0.823	0.240	4.159	0.000

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบของ 10 สมมุติฐาน (ต่อ)

สมมุติฐาน	p-value	Beta	R ²	Tolerance	VIF	Residual Mean
8. ความมีนวัตกรรมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ	0.610	0.135	0.823	0.298	3.354	0.000
9. การรับรู้ถึงความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ	0.014*	0.117	0.823	0.617	1.621	0.000
10. ความตั้งใจในการยอมรับเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการบอกต่อการใช้งานเทคโนโลยี	0.000*	0.827	0.805	1.000	1.000	0.000

*p-value < 0.05

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 1 พบร้า ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับเป็น 0.177 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 2 พบร้า ความคาดหวังในความพยายามเป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 3 พบร้า อิทธิพลทางสังคมเป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 4 พบร้า เนื่องจากด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับเป็น 0.138 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 5 พบร้า แรงจูงใจด้านความบันเทิงเป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 6 พบร้า มูลค่าของราคาเป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ

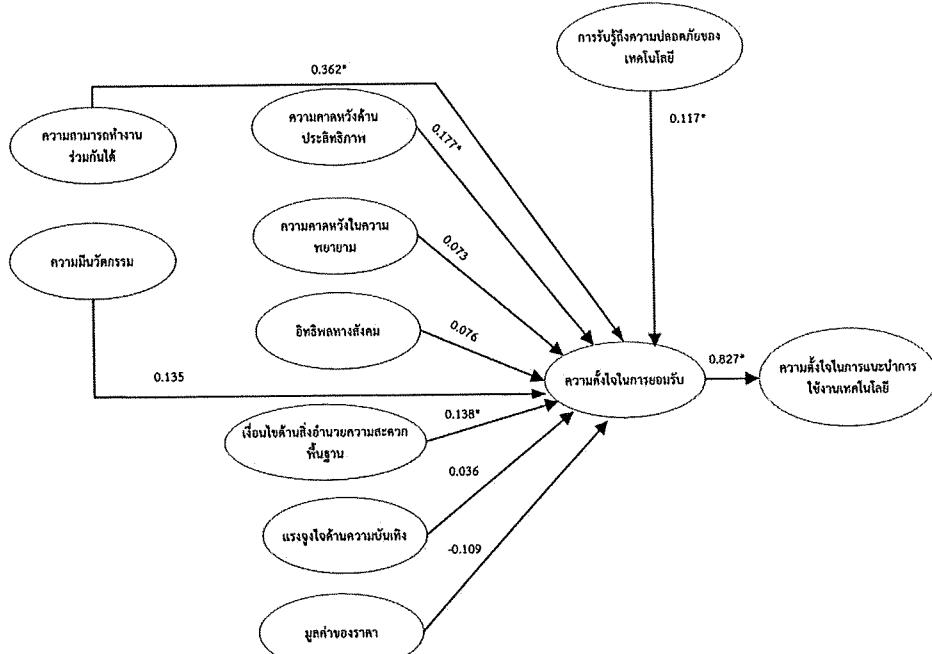
ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 7 พบร้า ความสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับเป็น 0.362 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 8 พบร้า ความมีนวัตกรรมเป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 9 พบร้า การรับรู้ถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับเป็น 0.117 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 10 พบร้า ความตั้งใจในการยอมรับเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการบอกต่อการใช้งานเทคโนโลยีเป็น 0.827 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากผลการวิจัยข้างต้น สามารถสร้างตัวแบบของผลการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังแสดงในภาพที่ 2

หมายเหตุ: * ตัวแปรอิสระเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อตัวแปรตามที่ระดับนัยสำคัญ $p < 0.05$

ภาพที่ 2 ตัวแบบของผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ และความตั้งใจในการบอกรับต่อการใช้งานเทคโนโลยี

เมื่อพิจารณาตัวแปรตาม คือ ความตั้งใจในการยอมรับ พบร่วมกับตัวแปรอิสระ ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ เงื่อนไขด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ความสามารถทำงานร่วมกันได้ และการรับรู้ถึงความปลอดภัย ส่งผลในเชิงบวก ต่อความตั้งใจในการยอมรับ อย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม แรงจูงใจด้านความบันเทิง มูลค่าของราคา และความมีนวัตกรรมไม่ส่งผลต่อความตั้งใจในการบอกรับต่อการใช้งานเทคโนโลยี

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาตัวแปรตาม คือ ความตั้งใจในการบอกรับต่อการใช้งานเทคโนโลยี พบร่วมกับตัวแปรอิสระ ความตั้งใจในการยอมรับ ส่งผลในเชิงบวกต่อความตั้งใจในการบอกรับต่อการใช้งานเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลได้ว่า ปัจจัยด้านความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ เงื่อนไขด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ความสามารถทำงานร่วมกันได้ และการรับรู้ถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยีส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ ระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และปัจจัยด้านความตั้งใจในการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการบอกรับต่อการใช้งานเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความสามารถทำงานร่วมกันได้ ความมีนวัตกรรม ความคาดหวัง ด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม เงื่อนไขด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน แรงจูงใจด้านความบันเทิง มูลค่าของราคา และการรับรู้ถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการยอมรับระบบ

การชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ และศึกษาปัจจัยด้านความตั้งใจในการยอมรับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการบอกรือกต่อการใช้งานเทคโนโลยี

ผลที่ได้รับจากการวิจัยพบว่า ความสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ ซึ่งซึ่งให้เห็นถึงระดับของการรับรู้นวัตกรรมของผู้ใช้งานว่ามีความเข้ากันได้เหมาะสมกับความต้องการ วิถีชีวิตและประสบการณ์ของผู้ใช้งานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Karahalanna et al.(2006) งานวิจัยพบว่าอิทธิพลของความเข้ากันได้กับประสบการณ์ของผู้ใช้งานส่งผลโดยตรงต่อการยอมรับและใช้งานเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญ และของ Kuo & Yen (2009) ที่ซึ่งให้เห็นว่าความสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นตัวที่บ่งบอกถึงความตั้งใจในการยอมรับการใช้งานเทคโนโลยี ลูกค้าอาจรับรู้การชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สามารถทำงานร่วมกันได้มากขึ้นหากเห็นประโยชน์ในการใช้การชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นการทำธุรกรรมบางอย่างที่ทำให้เกิดผลประโยชน์

สำหรับความคาดหวังด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับแสดงให้เห็นถึงผู้ใช้งามมีความรู้สึกว่าเทคโนโลยีที่ใช้นั้นสามารถลดระยะเวลาในการทำงาน และเป็นประโยชน์ต่อการทำงานหรือไม่ ผู้ใช้งานมีความรู้สึกว่าเทคโนโลยีที่ใช้นั้นสามารถลดระยะเวลาในการทำงาน และเป็นประโยชน์ต่อการทำงานหรือไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Venkatesh et al. (2012) ที่ซึ่งให้เห็นว่าเงื่อนไขด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน คือ การรับรู้ของผู้บริโภคเกี่ยวกับทรัพยากรและการสนับสนุนที่พร้อมใช้งานในการดำเนินการ หากโครงสร้างพื้นฐานด้านการดำเนินงานและการสนับสนุนการใช้ระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่มีความสะดวกต่อผู้ใช้งานจะส่งผลต่อความตั้งใจในการยอมรับการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มขึ้น และ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Silic & Back (2013) ผลวิจัยพบว่าการรับรู้ว่าเทคโนโลยีสามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของกระบวนการทำงานได้ จะทำให้ผู้ใช้งานเกิดความตั้งใจยอมรับที่จะใช้งานเทคโนโลยี

ส่วนเงื่อนไขด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับซึ่งซึ่งให้เห็นว่าความพร้อมขององค์กรและทรัพยากร ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบซอฟต์แวร์ตลอดจนผู้ช่วยขาญเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ใช้เกิดความตั้งใจในการยอมรับในการใช้งานของเทคโนโลยีนั้น ผลงานวิจัยของ Venkatesh et al. (2012) ที่ให้เห็นว่าเงื่อนไขด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน คือ การรับรู้ของผู้บริโภคเกี่ยวกับทรัพยากรและการสนับสนุนที่พร้อมใช้งานในการดำเนินการ หากโครงสร้างพื้นฐานด้านการดำเนินงานและการสนับสนุนการใช้ระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่มีความสะดวกต่อผู้ใช้งานจะส่งผลต่อความตั้งใจในการยอมรับการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับการศึกษาของ Brown et al. (2010) ที่พิสูจน์ให้เห็นว่าสภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งาน (Facilitating Conditions) เป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ใช้เกิดความตั้งใจในการยอมรับและใช้งานเทคโนโลยีตามไปด้วย

และการรับรู้ถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับด้วยเช่นกัน ดังที่ Salisbury et al. (2001) วิจัยพบว่าการรับรู้ถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยีผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยลดความกังวลเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ดังนั้นการรับรู้ถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยีจึงมีผลต่อความตั้งใจในการยอมรับของลูกค้าในการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่

นอกจากนี้ยังพบอีกว่าปัจจัยด้านความตั้งใจในการยอมรับมีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มระดับความตั้งใจในการบอกรือกต่อการใช้งานเทคโนโลยี ในขณะที่ความมีนวัตกรรม ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม แรงจูงใจด้านความบันเทิงและมุตค่าของราคาไม่ส่งผลในเชิงบวกต่อความตั้งใจในการยอมรับ ดังที่ผลงานวิจัยของ Leong et al. (2013) และ Miltgen et al. (2013) ที่ให้เห็นว่าเมื่อผู้บริโภค มีความตั้งใจในการยอมรับเทคโนโลยี และมีแนวโน้มที่จะกล้ายเป็นผู้ใช้งานเป็นสิ่งที่มีผลต่อการแนะนำบอกรือกต่อการใช้งานเทคโนโลยีให้กับผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะการนำไปประยุกต์ใช้จากการวิจัยนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เข้ากับธุรกิจได้ โดยแยกออกเป็น มุ่งมองต่างๆ ดังนี้

ปัจจัยความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ นักอุปกรณ์สื่อสารที่ต้องให้ความสำคัญกับการปรับปรุงข้อมูลและรูปแบบเทคโนโลยีให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ข้อมูลสารสนเทศที่ผู้ใช้บริการได้รับจะต้องเป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้งานได้ มีการใช้งานที่ไม่ซับซ้อน ไม่ต้องใช้ความพยายามในการเรียนรู้มากนัก เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้รวดเร็วมากขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้แบบทันเวลา ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความตั้งใจในการยอมรับเทคโนโลยี และเกิดความตั้งใจในการบอกร่องไว้

ปัจจัยเงื่อนไขด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักอุปกรณ์สื่อสารที่ต้องให้ความสำคัญกับอุปกรณ์สื่อสารที่ต้องมีความต้องการใช้งานได้ กับทุกอุปกรณ์ ทำให้เกิดความง่าย ความสนับสนุนต่อการใช้งาน ซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับการใช้งานของเทคโนโลยี และเกิดความตั้งใจในการบอกร่องไว้

ปัจจัยความสามารถทำงานร่วมกันได้ นักอุปกรณ์สื่อสารที่ต้องให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันได้ ความสอดคล้องระหว่างเทคโนโลยีและผู้ใช้ ความง่ายต่อการใช้งาน ซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับการใช้งานของเทคโนโลยี และเกิดความตั้งใจในการบอกร่องไว้

ปัจจัยการรับรู้ถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยี นักอุปกรณ์สื่อสารที่ต้องให้ความสำคัญกับการรักษาความปลอดภัยของเทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีในการทำงาน รวมถึงการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้แก่ลูกค้าเพื่อให้ลูกค้ามีความตื่นตัวตลอดเวลา ซึ่งจะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ เกิดความตั้งใจในการยอมรับการใช้งานเทคโนโลยี และเกิดความตั้งใจในการบอกร่องไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย

การต่อยอดการวิจัยสามารถทำได้ในหลายๆ แนวทางดังนี้

1. ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างให้กว้างขึ้น โดยการเปรียบเทียบระหว่างคนไทยกับคนต่างชาติ เพื่อหาความแตกต่างที่เกิดจากปัจจัยด้านความคิด ด้านการพัฒนาวัฒนธรรมเทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ที่ส่งผลต่อระบบการทำความเจรจาต่อรองที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต

2. ศึกษาปัจจัยอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ความสามารถของระบบการทำความเจรจาต่อรองที่ต้องการให้เกิดขึ้นในกรอบทางการตลาด หรือข้อเสียงของการบริการ และความปลอดภัยของการบริการ เป็นต้น มาร่วมศึกษาเพิ่มเติมไปใช้ในการวิจัยของงานวิจัยขั้นนี้ด้วย

3. เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมยิ่งขึ้นอาจขยายผลไปศึกษา โดยทำการเปรียบเทียบระหว่างการทำธุรกรรมการเงินผ่านธนาคาร ธุรกรรมผ่านเครือข่าย ธุรกรรมผ่านออนไลน์ หรือธุรกรรมผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่จะส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการที่แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4. นำกรอบการวิจัยนี้ไปศึกษาเพิ่มเติมในบริบทของการใช้งานเทคโนโลยีอื่นๆ ในประเทศไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2555). การกำหนดขนาดตัวอย่าง และสถิติวิเคราะห์ใหม่ๆ ที่น่าสนใจ. เอกสารประกอบการบรรยาย ‘Twilight Program’ การนำเสนอผลงานวิจัยแห่งชาติ 2555 (Thailand Research EXPRO 2012). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ
- สำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2560). ETDA เผยผลสำรวจพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตและมูลค่าอีคอมเมิร์ซ โชว์ความพร้อมไทยก้าวขึ้นเป็นเจ้าอีคอมเมิร์ซอเอเชียน. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2561 จาก <https://www.etda.or.th/content/thailand-internet-user-profile-2017-and-value-of-e-commerce-survey-in-thailand-2017l-press-conference.html>
- สุรังคณา วายุภพ. (2560). ETDA เผยผลสำรวจพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตและมูลค่าอีคอมเมิร์ซ โชว์ความพร้อมไทยก้าวขึ้นเป็นเจ้าอีคอมเมิร์ซอเอเชียน. สืบค้นเมื่อ 11 เมษายน 2561 จาก <https://www.etda.or.th/content/thailand-internet-user-profile-2017-and-value-of-e-commerce-survey-in-thailand-2017l-press-conference.html>.
- Brown, S. A., Dennis, A. R., and Venkatesh, V. (2010). Predicting Collaboration Technology Use: Integrating Technology Adoption and Collaboration Research. *Journal of Management Information Systems*. 27 (2): 9–54
- Cohen, J. (1988). Statistical power analysis for the behavioral sciences. Hillsdale New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*. 39: 175-191.
- Hair Jr., J. F. et al. (1998). “Multivariate Data Analysis with Readings”. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Karahanna, E., Agarwal, R., and Angst, C. M. (2006). Reconceptualizing Compatibility Beliefs in Technology Acceptance Research. *MIS Quarterly*. 30(4): 781–804.
- Kuo, Y. F., & Yen, S.N. (2009). Towards an understanding of the behavioral intention to use 3G mobile value-added services. *Computers in Human Behavior*. 25(1): 103-110
- Leong, L.-Y., Hew, T-S., Tan, G. W.-H., & Ooi, K.-B. (2013). Predicting the determinants of the NFC – enabled mobile credit card acceptance: a neural networks approach. *Expert Systems with Applications*. 40(14): 5604-5620.
- Miltgen, C. L., Popovic, A., & Oliveira, T. (2013). Determinants of end-user acceptance of biometrics: integrating the Big 3 of technology acceptance with privacy context. *Decision Support Systems*. 56: 103-114.
- Salisbury, R. P., Pearson, A., & Miller, D. W. (2001). Identifying barriers that keep shoppers off the World Wide Web: developing a scale of perceived web security. *Industrial Management & Data Systems*. 101(4): 165-176.

- Silic, M., & Back, A. (2013). Organizational Culture Impact on Acceptance and Use of Unified Communications & Collaboration Technology in Organizations. *BLED*, 2013.
- Venkatesh, V., Thong, J.Y., & Xu, X. (2012). Consumer acceptance and use of information technology: extending the unified theory of acceptance and use of technology. *MIS Quarterly*. 36(1): 157-178.